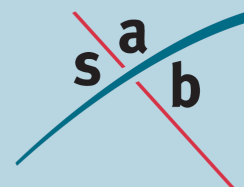

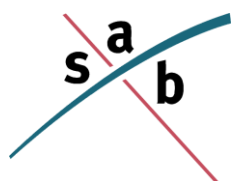
Quick scan natuur

Hilvarenbeek, Tilburgseweg

Gemeente Hilvarenbeek

Datum: 1 juni 2017
Projectnummer: 150298

SAB
Postbus 479
6800 AL Arnhem
tel: 026 - 357 69 11
fax: 026 - 357 66 11

Auteur: V. Hommersen, R. van Gestel
Tweede lezer: R. van Gestel, E. Verkaik
Projectleider: E. Harleman
Project: Hilvarenbeek, Tilburgseweg
Projectnummer: 150298

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Plangebied	3
2	Wettelijk kader	7
2.1	Gebiedsbescherming	7
2.2	Soortenbescherming	9
2.3	Bescherming houtopstanden	11
3	Quick scan flora en fauna	12
3.1	Onderzoeksmethode	12
3.2	Gebiedsbescherming	12
3.3	Soortenbescherming	13
3.4	Bescherming houtopstanden	19
4	Conclusie	20
4.1	Gebiedsbescherming	20
4.2	Soortbescherming	20
4.3	Bescherming houtopstanden	21
5	Advies	22
5.1	Zorgplicht	22
5.2	Broedende vogels	22
5.3	Vervolgstappen	22

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Op de percelen tussen Tilburgseweg 13 en 15 in Hilvarenbeek bestaat het voornemen om een tweetal woningen te realiseren. De bouw van deze woningen is op grond van het vigerende bestemmingsplan 'Kern Hilvarenbeek' niet mogelijk. Om de bouw van de woningen mogelijk te maken, dient een nieuw bestemmingsplan voor de locatie te worden vastgesteld.

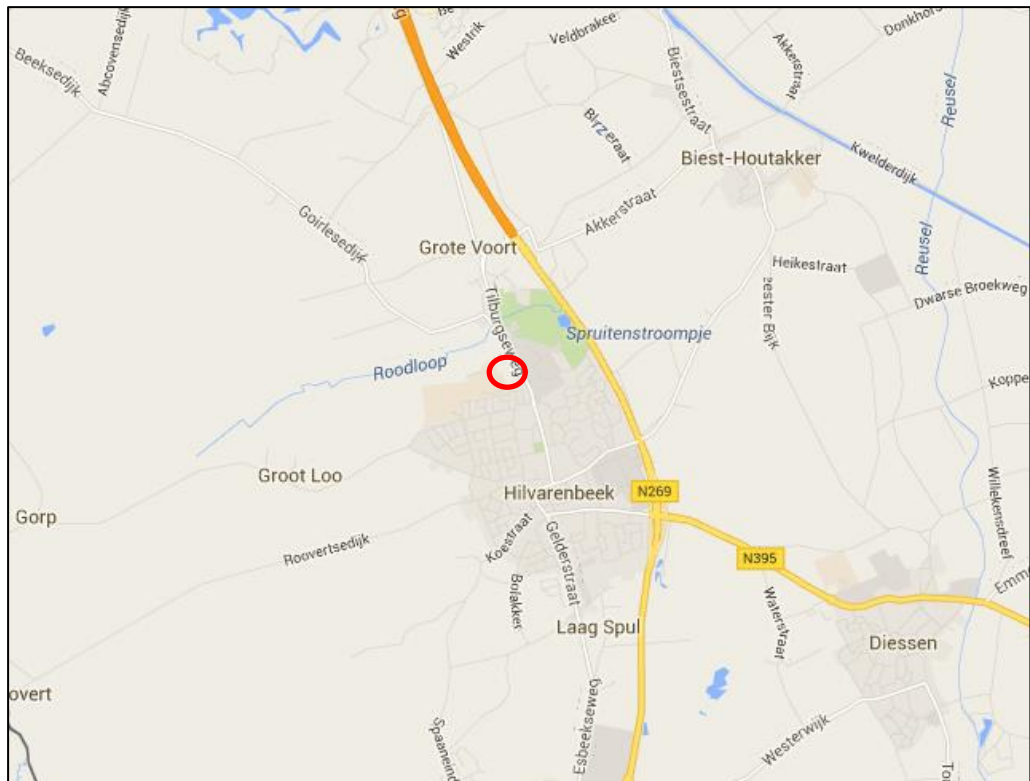
Voor de vaststelling van een nieuw bestemmingsplan is het noodzakelijk dat de haalbaarheid ervan wordt aangetoond. Er dient daarom vanuit de ecologie onderzocht te worden of met de ruimtelijke ontwikkelingen die het plan toestaat sprake is van overtreding van de geldende natuurwet- en regelgeving. Voorliggende rapportage zet door middel van een quick scan natuur uiteen of met de ruimtelijke ontwikkeling mogelijk sprake kan zijn van het verstoren van beschermde natuurgebieden en soorten en of nader onderzoek hiernaar noodzakelijk is.

1.2 Plangebied

1.2.1 *Huidige situatie*

Het plangebied ligt in Hilvarenbeek (provincie Noord-Brabant). De kern van Hilvarenbeek ligt op een hoger gelegen dekzandrug. De omgeving kenmerkt zich voornamelijk door agrarische gronden. Op iets grotere afstand liggen de bosrijke gebieden "Gorp en Rovers" en "Landgoed de Utrecht". Ten noorden en oosten van Hilvarenbeek bevinden zich de beekdalen van Roodloop en Spruitenstroompje.

Het plangebied betreft het perceel dat ligt tussen Tilburgseweg 13 en 15 in Hilvarenbeek. Het perceel is gesitueerd direct aan de Tilburgseweg, één van de hoofdwegen van de kern van Hilvarenbeek en tevens één van de historische linten en toegangswegen tot de kern. Het plangebied is momenteel grotendeels ingericht als grasland met enkele bomen en struiken. Aan de westzijde van het plangebied is enige ruige begroeiing aanwezig in de vorm van braamstruiken. Daarachter ligt een grasland, die de scheiding vormt tussen het plangebied en de plaatselijke hockeyvereniging. Navolgende afbeeldingen geven de globale ligging van het plangebied weer en geven een impressie van het plangebied ten tijde van het veldbezoek.

Topografische kaart met de globale ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron: Google Maps. Bewerking: SAB.

Luchtfoto met de globale ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron: Google Maps. Bewerking: SAB.

Plangebied ten tijde van het veldbezoek.

1.2.2 Toekomstige situatie

Tussen de bestaande woningen van de Tilburgseweg 13 en 15 zullen twee vrijstaande woningen worden gebouwd. Beide hoofdgebouwen zullen op minimaal 2,5 meter van de zijdelingse perceelsgrens komen te liggen. De drie lindebomen aan de oostkant van het terrein blijven behouden. Wel zal de berk op dit deel van het terrein mogelijk worden gerooid. Navolgende afbeelding geeft een impressie van het plangebied in de nieuwe situatie.

Nieuwe situatie van het plangebied. De berk op het terrein wordt waarschijnlijk gerooid. De overige bomen blijven behouden.

2 Wettelijk kader

De bescherming van natuur, zoals dat onderzocht wordt in voorliggende quick scan, is op te delen in gebiedsbescherming, soortenbescherming en de bescherming van houtopstanden. Bepaalde natuurgebieden worden beschermd door de Wet natuurbescherming en daarnaast is ook in provinciale verordeningen gebiedsbescherming vastgelegd, waaronder de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland. Ook de bescherming van plant- en diersoorten en de bescherming van houtopstanden is geregeld in de Wet natuurbescherming.

2.1 Gebiedsbescherming

2.1.1 Inleiding

Op grond van artikel 2.1 van de Wet natuurbescherming kunnen natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna, door de Minister worden aangewezen ter uitvoering van de Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijn, de zogeheten Natura 2000-gebieden. Ook kan de Minister op grond van deze wet in enkele specifieke gevallen bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De Wet natuurbescherming draagt Gedeputeerde Staten daarnaast op, om in hun provincie te zorgen voor een landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland. De bescherming van dit natuurnetwerk wordt geregeld bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, genaamd bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen. Hieronder wordt een toelichting gegeven bij de verschillende vormen van gebiedsbescherming.

2.1.2 *Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden*

Voor alle Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden geldt op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze gebieden. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor deze gebieden zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht. Voor Natura 2000-gebieden heeft deze zorgplicht een beperkte zelfstandige betekenis, volgens de Memorie van Toelichting. Dat heeft er mee te maken dat de Wet natuurbescherming voldoende instrumenten bevat om schadelijke handelingen in Natura 2000-gebieden te beperken.

2.1.2.1 Natura 2000-gebieden

Bij de aanwijzing van een Natura 2000-gebied worden voor het gebied instandhoudingsdoelstellingen voor te beschermen soorten en/ of habitats vastgesteld. Conform artikel 2.7, lid 2 van de Wet natuurbescherming is het verboden om zonder vergunning projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op deze instandhoudingsdoelstelling van een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Verder geldt dat een plan, dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, door een bestuursor-

gaan pas vastgesteld kan worden indien een passende beoordeling is gemaakt (artikel 2.7 lid 1).

Voor een plan of een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling gemaakt te worden, van de gevolgen voor het Natura 2000-gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen. Blijkt uit de passende beoordeling dat er geen aantasting plaatsvindt van de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied, dan kan het betreffende plan worden vastgesteld, of kan voor de projecten door Gedeputeerde Staten een vergunning worden verleend. In bepaalde gevallen kan, ondanks dat uit de passende beoordeling blijkt dat aantasting van de natuurlijke kenmerken mogelijk is, een plan toch worden vastgesteld of kan een vergunning toch worden verleend. Er dient dan te worden voldaan aan de zogeheten ADC criteria. De ADC criteria houden in: i) dat er geen alternatieve oplossingen zijn, ii) dat er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang en iii) dat de nodige compenserende maatregelen worden getroffen.

2.1.2.2 *Bijzondere nationale natuurgebieden*

In uitzonderlijke gevallen kan de Minister, op grond van artikel 2.11, bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De Minister kan dit doen voor een gebied dat is of wordt aangemeld als Habitatrichtlijngebied, maar nog niet definitief is aangewezen. Ook kan het voor een gebied dat nog geen onderdeel is van het Natura 2000-netwerk, maar waar compenserende maatregelen worden getroffen voor de realisatie van een project met significante gevolgen. Tot slot kan een gebied worden aangewezen in het geval dat dat noodzakelijk is in het kader van de Vogel- of Habitatrichtlijn, om een gunstige staat van instandhouding te realiseren. Ter bescherming van de bijzondere nationale natuurgebieden kan de Minister verschillende maatregelen nemen, waaronder toegangsbeperkingen tot het gebied, het gebruik maken van zijn of haar aan-schrijvingsbevoegdheid en het treffen van behoud- en herstelmaatregelen in het gebied.

2.1.3 *Natuurnetwerk Nederland*

Ter bescherming van vogelsoorten, van soorten van de Habitatrichtlijn en van rode lijstsoorten dienen provincies, op basis van artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming, zorg te dragen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur, EHS). De bescherming van dit netwerk gebeurt bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, zoals weidevogelgebieden of ganzenfoeragegebied.

Voor Natuurnetwerk Nederland geldt, op basis van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening, dat ontwikkelingen niet mogen leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van de aanwezige natuur. Daarnaast mogen de instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden niet significant worden beperkt

In de provinciale Structuurvisie ruimtelijke ordening maakt de provincie Noord-Brabant onderscheid tussen de 'groenblauwe structuur' en het 'gemengd landelijk gebied'. Onderdeel van de groenblauwe structuur in Noord-Brabant is het Natuur Netwerk Brabant (NNB). Dit is het deel van de NNN dat in Noord-Brabant is gelegen. Het NNB wordt beschermd via een 'nee, tenzij'-beschermingsregime. Projecten of handelingen zijn niet toegestaan als zij de wezenlijke waarden en kenmerken van het gebied aantasten. Indien er sprake kan zijn van een significante aantasting is een ingreep alleen toegestaan indien er sprake is van een groot openbaar belang en wanneer er geen alternatieven beschikbaar zijn. Door toepassen van de instrumenten saldobenadering en herbegrenzing en compensatie is er ruimte voor aanpassingen. De bescherming van het NNB strekt zich uit tot buiten de begrenzing van het NNB, via artikel 5.1 lid 6 van de Verordening Ruimte. In dit lid is bepaald dat negatieve effecten van bestemmingsplannen buiten het NNB, op de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNB, waar mogelijk worden beperkt en worden gecompenseerd.

2.2 Soortenbescherming

De bescherming van dier- en plantensoorten is geregeld in de Wet natuurbescherming.

2.2.1 Verboden en zorgplicht

Voor een aantal soorten is door middel van verboden een beschermingsregime opgenomen. Er is een apart beschermingsregime voor vogelrichtlijnsoorten (artikelen 3.1-3.4), voor habitatrichtlijnsoorten (artikelen 3.5-3.9) en voor andere soorten (artikelen 3.10 en 3.11).

Naast de beschermde plant- en diersoorten geldt op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming voor al de in het wild levende soorten ook een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze soorten en hun directe leefomgeving. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor aanwezige soorten zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

2.2.1.1 Vogelrichtlijnsoorten

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om van nature in Nederland in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen, het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van deze soorten te beschadigen of te vernielen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden deze soorten opzettelijk te storen wanneer dit van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort.

De verboden in de wet zorgen voor een goede bescherming van nesten van alle in het wild levende vogelsoorten tijdens het broedseizoen. Het vernielen van nesten is verboden en het verstoren van nesten is enkel toegestaan indien geen sprake is van een negatieve invloed op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoorten. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot half augustus, maar ook de nesten van broedende vogels buiten deze periode zijn beschermd. Daarnaast zijn van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd, dus ook als ze niet als broedlocatie

tie worden gebruikt. Het betreft dan over het algemeen soorten die hun nest het gehele jaar als verblijfplaats gebruiken of soorten die niet in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

2.2.1.2 Habitatrichtlijnsoorten

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om soorten van de Habitatrichtlijn en van de verdragen van Bonn en Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden, te vangen of te verstoren, om eieren opzettelijk te vernielen, om voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om planten van de Habitatrichtlijn en van het verdrag van Bern opzettelijk te onwortelen of te vernielen.

2.2.1.3 Andere soorten

Naast de vogelrichtlijnsoorten en de habitatrichtlijnsoorten worden in de wet een aantal diersoorten en plantensoorten beschermd. Voor deze soorten zijn bij ruimtelijke ingrepen de volgende verboden relevant: het is verboden deze soorten opzettelijk te doden of te vangen, om de vaste voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om de plantensoorten opzettelijk te onwortelen of te vernielen.

2.2.2 *Opzetvereiste*

Bij veel van de hierboven genoemde verboden is er sprake van een opzetvereiste. Zo is het verboden om vogelnesten *opzettelijk* te beschadigen. In de wet wordt bij deze opzet uitgegaan van 'voorwaardelijke opzet'. Bij voorwaardelijke opzet is men zich bij het handelen bewust van de mogelijke negatieve consequenties, terwijl men de handeling toch uitvoert. Een voorbeeld van voorwaardelijke opzet is iemand die in het voorjaar een boom omzaagt en daarbij 'per ongeluk' een vogelnest beschadigt. De persoon had niet de opzet dit nest te beschadigen. Maar in de broedtijd van vogels is er wel een aanzienlijke kans dat er in een boom een vogel nestelt. Er kan daarom toch sprake zijn van opzettelijke beschadiging van het nest; voorwaardelijke opzet.

2.2.3 *Vrijstelling, gedragscodes en ontheffing*

Provinciale Staten kunnen in een verordening een vrijstelling verlenen van de bovenstaande verboden. De provincie Noord-Brabant heeft besloten voor een aantal algemeen voorkomende zoogdiersoorten en amfibieën een vrijstelling te verlenen, voor handelingen die men verricht in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud. Het betreft de soorten aardmuis, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, woelrat, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander meerkikker en middelste groene kikker. Daarnaast geldt voor bunzing, hermelijn en wezel een vrijstelling tot 1 oktober 2017.

Daarnaast zijn de in paragraaf 2.2.1 beschreven verboden niet van toepassing op handelingen die men uitvoert in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud, wanneer men die handelingen uitvoert conform een goedgekeurde gedragscode. Gedragscodes kunnen daarbij zowel gebruikt worden voor de omgang met de vogelrichtlijnsoorten, de habitatrichtlijnsoorten als de andere beschermde soorten. Wel geldt voor de vogelrichtlijnsoorten en de habitatrichtlijnsoor-

ten de aanvullende eis dat de handelingen die men uitvoert een wettelijk belang dienen uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het gaat dan onder meer om handelingen in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna

Tot slot kunnen Gedeputeerde Staten, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat, onder bepaalde voorwaarde een ontheffing verlenen van de verboden. Ook hierbij geldt voor vogelrichtlijnsoorten en habitatrichtlijnsoorten dat aan de handelingen die men verricht een wettelijk belang van de Vogelrichtlijn respectievelijk de Habitatrichtlijn ten grondslag dient te liggen.

2.3 Bescherming houtopstanden

De bescherming van houtopstanden is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming. Het is verboden houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, zonder voorafgaande melding bij de provincie. Een houtopstand is hierbij gedefinieerd als een eenheid van bomen of struiken met een oppervlakte van ten minste 1.000 vierkante meter of een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, de grond binnen drie jaar moet worden herbeplant.

Bovenstaande bescherming geldt niet voor alle houtopstanden. De regels zijn niet van toepassing op houtopstanden op erven of in tuinen, op fruitbomen, op windschermen om boomgaarden, op naaldbomen bedoeld om te dienen als kerstbomen, op kweekgoed, op bepaalde beplantingen van wilgen of populieren, op bepaalde beplantingen bedoeld voor de productie van houtige biomassa en op houtopstanden binnen de, bij besluit van de gemeenteraad, vastgelegde grenzen van de bebouwde kom. Ook voor het dunnen van een houtopstand gelden de regels niet.

De provincie kan regels stellen ten aanzien van de meldingsplicht en de plicht tot herbeplanting. Ook kan de provincie een ontheffing verlenen ten behoeve van herbeplanting op andere grond. Verder kan de provincie ontheffing verlenen en kan de provincie bij verordening vrijstelling verlenen van zowel de meldingsplicht als de plicht tot herbeplanting.

3 Quick scan flora en fauna

3.1 Onderzoeksmethode

De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopinschatting door een eco-loog van SAB. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is gebruikgemaakt van de meest recente verspreidingsgegevens van soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Voor aanvullende visualisering van deze gegevens wordt gebruikgemaakt van relevante literatuur. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 20 april 2016 heeft een ecooloog van SAB het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en om de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

3.2 Gebiedsbescherming

3.2.1 Wet natuurbescherming

Het plangebied ligt niet in een gebied dat in het kader van de Wet natuurbescherming is aangewezen (zie navolgende afbeelding).

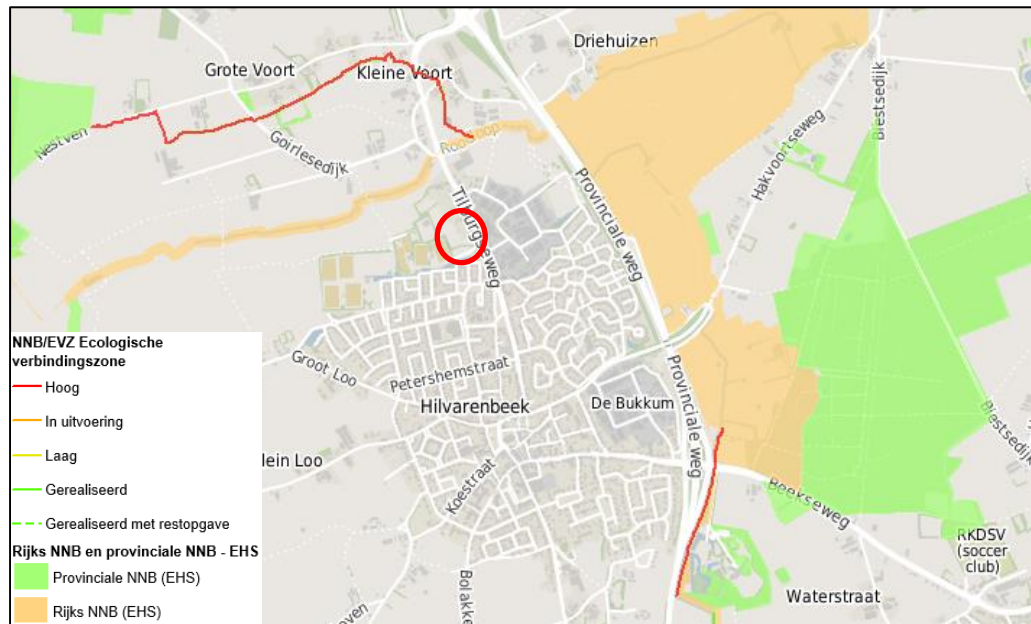
Globale ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten. Bron: Aerial. Bewerking: SAB.

In een straal van 3 kilometer bevindt zich een Natura 2000-gebied. Dit betreft Kempenland-West, op ongeveer 2,4 kilometer ten zuidwesten van het plangebied. Vanwege de kleine ruimtelijke ontwikkeling, de tussenliggende afstand en vanwege de reeds bestaande achtergrondverstoring uit de kern van Hilvarenbeek, zijn geen negatieve ef-

fecten te verwachten van de beoogde ontwikkelingen op de instandhoudingsdoelstellingen van nabijgelegen Natura 2000-gebieden.

3.2.2 Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied ligt niet in het NNB of in een Ecologische Verbindingszone. Het dichtstbijzijnde gedeelte van het NNB bevindt zich op ongeveer 340 meter ten noorden van het plangebied. De dichtstbijzijnde Ecologische Verbindingszone bevindt zich op ongeveer 460 meter afstand van het plangebied. Navolgende afbeelding illustreert de globale ligging van het plangebied ten opzichte van het NNB en EVZ.

Globale ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van het NNB en Ecologische Verbindingszones. Bron: Provincie Noord-Brabant. Bewerking: SAB.

Vanwege de kleine ruimtelijke ontwikkeling, de tussenliggende afstand en vanwege de reeds bestaande achtergrondverstoring uit de kern van Hilvarenbeek, zijn er geen negatieve effecten te verwachten op het NNB en nabijgelegen Ecologische Verbindingszones.

3.3 Soortenbescherming

In het kader van de Wet natuurbescherming moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

3.3.1 Vaatplanten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen in de buurt van het plangebied geen beschermde vaatplantsoorten voor.

Tijdens het veldbezoek zijn soorten aangetroffen als paardenbloem, grote brandnetel, hondsdrif, kleeftkruid, speenkruid, klimop en pinksterbloem. Deze soorten zijn zeer al-

gemeen en groeien op voedselrijke grond. Beschermde vaatplantsoorten groeien juist op grond met een minder algemene samenstelling, zoals kalkrijk en/of voedselarm. Groeiplaatsen van beschermde vaatplantsoorten zijn dan ook niet aanwezig. Beschermde vaatplantsoorten zijn dus uitgesloten in het plangebied.

3.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Volgens recente verspreidingsgegevens van de NDFF komt de bunzing en eekhoorn in de buurt van het plangebied voor.

De bunzing is vanaf 1 oktober 2017 beschermd in de provincie Noord-Brabant. Aangezien in deze fase van de plannen niet zeker is dat het plan voor 1 oktober 2017 is vastgesteld, gaan we in deze quick scan ervanuit dat deze soort beschermd is. De bunzing heeft de voorkeur voor kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden. In het plangebied zijn geschikte structuren, zoals struiken en een oud schuurtje aanwezig die dienst kunnen doen als een verblijfplaats. Het betreft hier een nieuw beschermde soort, waardoor het uitgevoerde veldbezoek (20 april 2016) niet volstaat. Met de huidige beschikbare informatie kan de aanwezigheid van een vaste rust- en verblijfplaats van de bunzing in het plangebied niet op voorhand worden uitgesloten. Daarom is een extra veldbezoek uitgevoerd op 1 juni 2017. Tijdens dit veldbezoek zijn de schuur en de buitenruimte onderzocht op sporen van de bunzing. Sporen (zoals uitwerpselen of vraat- of loopsporen) zijn niet in het plangebied aangetroffen. De bunzing wordt om die reden niet in het plangebied verwacht en negatieve effecten van het plan op de bunzing zijn uit te sluiten.

Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Mits er voldoende voedsel beschikbaar is, komen ze ook in bebouwd gebied voor. Hun voorkeur gaat uit naar ouder bos (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar) omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is. In het plangebied zijn een aantal bomen aanwezig, waaronder drie oude lindebomen en twee naaldbomen. Rond deze bomen zijn echter geen nesten of sporen van de eekhoorn aangetroffen. Ook zijn er volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF geen waarnemingen van de eekhoorn rond deze bomen gedaan. De eekhoorn wordt vanwege het ontbreken van sporen en recente waarnemingen niet in het plangebied verwacht.

3.3.3 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en gewone grootoorvleermuis in de buurt van het plangebied voor. Alle vleermuissoorten, alsmede hun verblijfplaatsen, essentiële foerageergebieden en vliegroutes zijn strikt beschermd volgens de Wet natuurbescherming.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast bestaan soorten die van beide elementen gebruikmaken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen, etc.). Andere soorten als de

rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten, hollen en achter loshangend schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

Gebouwbewonende vleermuissoorten

Gebouwbewonende vleermuizen hebben hun verblijfplaats achter gevelbetimmering, in spouwmuren, achter dakbeschot en in schoorstenen. In het plangebied is qua bebouwing enkel een schuur aanwezig. Deze is tijdens het veldbezoek geïnspecteerd op geschikte kieren en spleten die een verblijfplaats voor vleermuizen kunnen vormen. Deze zijn niet aangetroffen. Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen worden daarom niet in het plangebied verwacht.

Boombewonende vleermuissoorten

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangend schors. Bomen dienen hiervoor een minimale diameter van 30 centimeter te hebben. Zo hebben vleermuizen genoeg ruimte in de boom. Vanaf deze diameter maken spechten ook hollen in bomen, waarvan vleermuizen gebruik kunnen maken. Ook moeten de bomen dermate oud zijn, dat holtes door rotting ontstaan. De bomen in het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geïnspecteerd op aanwezige holtes en loszittend schors. In één van de lindebomen zijn holtes aangetroffen (zie navolgende afbeeldingen).

Holtes in één van de lindebomen.

In deze holtes zijn verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen niet op voorhand uit te sluiten. De bomen blijven in de toekomstige situatie behouden. Echter, mogelijk kan door de beoogde woningbouw wel de functie van een eventuele verblijfplaats verloren gaan. Dit kan het geval zijn bij een toename in kunstmatige verlichting rond mogelijk aanwezige in- en uitvliegopeningen. Als er aan de oostkant van de toekomstige woningen geen buitenlampen worden geplaatst, of als het licht van deze buitenlampen niet op de bomen straalt, dan is er geen sprake van een mogelijke overtreding van de Wet natuurbescherming.

Essentieel foerageergebied

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen leven van insecten. Zij foerageren daarom op plaatsen waar veel insecten aanwezig zijn. Voorbeelden van veel voorkomende foerageergebieden zijn openingen op kruinhoogte tussen bomen, boven water en in de luwte van dijken. Als een dergelijk foerageergebied door tientallen of honderden vleermuizen wordt gebruikt, kan gesproken worden van een essentieel foerageerge-

bied. Als een dergelijk foerageergebied verloren zou gaan, zou de voedselvoorziening van een grote hoeveelheid vleermuizen verdwijnen. Dit kan een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben. Daarom zijn dergelijke gebieden strikt beschermd.

In het plangebied bevinden zich een aantal bomen, waaronder drie oude lindebomen. Vleermuizen kunnen rond deze bomen foerageren. Vanwege de geringe omvang van deze groene elementen zullen echter maximaal enkele vleermuizen tegelijkertijd in het plangebied foerageren. Daarnaast zijn er in de omgeving van het plangebied veel foeragemogelijkheden. Van een essentieel foerageergebied zal in het plangebied daarom geen sprake zijn.

Essentiële vliegroutes

Om zich van hun verblijfplaatsen naar hun foerageergebied te verplaatsen wordt door een aantal soorten steeds dezelfde lijnvormige elementen gebruikt. Bijvoorbeeld de gewone dwergvleermuis gebruikt vaak bomenrijen waaraan het zich kan oriënteren. Als een dergelijke route verdwijnt of onderbroken wordt, vervalt deze mogelijkheid om van verblijfplaats naar foerageergebied te komen. Vleermuizen moeten dan een alternatieve route zoeken. Als dit niet mogelijk is en als de vliegroute door veel vleermuizen wordt gebruikt, kan dit een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben. Daarom zijn dergelijke vliegroutes strikt beschermd. In het plangebied is geen sprake van een duidelijke doorlopende groenstructuur, zoals een bomenrij. Van een essentiële vliegroute zal daarom in het plangebied geen sprake zijn.

3.3.4 Vogels

Vogelsoorten met niet jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied soorten met niet jaarrond beschermde nesten aangetroffen als merel, winterkoning, tjiftjaf en pimpelmees. Dergelijke soorten kunnen mogelijk in het plangebied tot broeden komen. Tijdens het broeden zijn alle vogels strikt beschermd.

Om te voorkomen dat bij de werkzaamheden en eventueel aanwezige nesten van broedende vogels worden beschadigd, adviseren wij deze werkzaamheden buiten de broedperiode te starten. Als vogels op zoek gaan naar een geschikte broedlocatie en merken dat het plangebied en de directe omgeving te verstorend zijn, zullen ze een andere locatie zoeken. Daarnaast kan ook in de broedperiode gestart worden met de werkzaamheden. Dan dient aantoonbaar te worden vastgesteld door een expert op het gebied van vogels dat met de ruimtelijke ontwikkeling geen nesten vernield worden en dat er geen verstoring optreedt die van wezenlijke invloed is op de gunstige staat van instandhouding van een vogelsoort. De broedperiode van vogels loopt globaal van half maart tot half augustus, maar de nesten van vogels die buiten deze periode broeden zijn ook beschermd.

Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt een aantal jaarrond beschermde vogelsoorten in de buurt van het plangebied voor. Het plangebied betreft een perceel dat tussen twee woningen ligt, naast een drukke weg. Het perceel is grotendeels ingericht als grasland met enkele bomen en struiken en ligt in de kern van Hilvarenbeek. Aan de westzijde van het plangebied is enige ruige begroeiing aanwezig in de vorm

van braamstruiken. Deze omgeving kan een mogelijk onderdeel zijn van de (broed)biotoop van enkele strikt beschermde vogelsoorten. Hieronder wordt in meer detail beschreven of en in welke mate het gebied geschikt kan zijn voor betreffende soorten.

Huismus

Huismussen broeden in kieren en spleten van bebouwing en tevens vaak onder (ronde) dakpannen. Een geschikte leefomgeving van de huismus moet bestaan uit een combinatie van nestgelegenheid, voedsel, drinkwater en voldoende dekking in de vorm van stekelige of groenblijvende struiken. Het voedsel van volwassen huismussen bestaat voornamelijk uit zaden van grassen en onkruiden en wordt aangevuld met alles wat de mens aan voedsel achterlaat, insecten en hun larven, bessen en bloemknoppen. Voornamelijk plekken waar menselijke bebouwing wordt afgewisseld met groenvoorzieningen herbergen hoge dichtheden aan huismussen.

In het plangebied is qua bebouwing enkel een schuurtje aanwezig, welke tijdens het veldbezoek is geïnspecteerd op een geschikte broedlocatie voor de huismus. Deze is niet aangetroffen. Het schuurtje beschikt niet over ronde dakpannen of over kieren en spleten die een geschikte verblijfplaats kunnen vormen. Bovendien zijn er in het plangebied geen huismussen waargenomen of sporen van huismussen aangetroffen. Het veldbezoek is uitgevoerd tijdens de broedperiode van de huismus. Deze soort is zeer honkvast en blijft, zeker in de broedperiode, in de directe nabijheid van de nestplaats. Het feit dat de soort tijdens geschikte weersomstandigheden niet in het plangebied is waargenomen, is een aanwijzing dat de huismus niet in het plangebied broedt. Vanwege het ontbreken van een geschikte nestlocatie en waarnemingen van de huismus, wordt het niet waarschijnlijk geacht dat het plangebied onderdeel uitmaakt van de functionele leefomgeving van de huismus. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

Steenuil

De biotoop van de steenuil bestaat uit halfopen landschappen met heggen, houtwallen en (knot)bomenrijen. De soort broedt oorspronkelijk in holtes in bomen en in gebouwen, maar tegenwoordig ook veel in nestkasten. In één van de oude lindebomen in het plangebied bevindt zich een holte die mogelijk geschikt zou kunnen zijn voor een steenuil. Rond deze bomen zijn echter geen sporen van de steenuil aangetroffen. Bovendien staan de bomen direct naast de drukke Tilburgseweg, tussen twee huizen en in een omgeving met veel bedrijvigheid. Het wordt vanwege de hoge mate van verstoring niet waarschijnlijk geacht dat de bomen een geschikte broedlocatie voor de steenuil zullen vormen. Volgens de meest recente (<3 jaar) verspreidingsgegevens van de NDFF komen er in de buurt van het plangebied wel steenuilen voor. Dit betreft echter waarnemingen in het buitengebied van Hilvarenbeek, waar steenuilen een geschikte combinatie vinden van halfopen tot open landschap, houtwallen, voldoende zit- en uitkijkposten, erven, weiljes en rust. Het plangebied voldoet niet aan deze soortspecifieke biotoopeisen van de steenuil en wordt daarom ook niet in het plangebied verwacht.

Gierzwaluw

Gierzwaluwen broeden in Nederland onder dakpannen en in kieren en gaten in muren. De schuur in het plangebied is tijdens het veldbezoek geïnspecteerd op

mogelijke nestplaatsen van de gierzwaluw. Deze zijn niet aangetroffen. Verblijfplaatsen van gierzwaluwen worden derhalve niet in het plangebied verwacht.

Andere vogels met jaarrond beschermde nesten

Andere jaarrond beschermde vogelsoorten maken hun nesten op hoge gebouwen (slechtvalk), langs stromende beken (grote gele kwikstaart), in oude nesten van kraaien, buizerds en eksters in boomgroepen (boomvalk, wespendif) in hoge bomen in bos of boomgroepen (buizerd, roek, havik, sperwer), in oude nesten van kraaien en roofvogels in naaldbomen (ransuil), in dichte riet- en moerasvegetatie (bruine kiekendif), in holtes in bomen en in gebouwen (steenuil), in nissen van kerktorens of in andere toegankelijke gebouwen in agrarisch gebied (kerkuil) of op speciale nestpalen (ooievaar). Deze elementen zijn niet in het plangebied aanwezig, nesten van deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn derhalve niet in het plangebied te verwachten.

3.3.5 Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen er geen reptielen in de buurt van het plangebied voor.

Reptielen komen voornamelijk voor in overgangsvegetaties van bijvoorbeeld bos naar heide. Een dergelijk leefgebied is in het plangebied niet aanwezig. Enkel de ringslang laat zich ook in meer stedelijk gebied zien. De soort komt vooral voor ten noorden van de grote rivieren, in laagveengebieden, natte heideterreinen en waterrijke zandgronden. Een dergelijk biotoop is niet in het plangebied aanwezig. Gezien de afwezigheid van watervoerende elementen en gezien de ligging van het plangebied in de bebouwde kom, vormt het plangebied geen geschikt biotoop voor de ringslang. Deze soort is daarom niet in het plangebied aanwezig.

3.3.6 Amfibieën

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt de vinpootsalamander in de buurt van het plangebied voor.

De biotoop van de vinpootsalamander bestaat uit grotere bos- en heidegebieden. De soort wordt vooral aangetroffen op zandgrond in bosgebieden. Vinpootsalamanders planten zich voort in heidevennen, bosvijvers en poelen. Hierbij vertonen ze een grote tolerantie voor zuur water (tot pH 4). Een dergelijke leefomgeving, bestaande uit een bos- of heideterrein, is niet in het plangebied aanwezig. Daarnaast bevindt er zich geen open water op het terrein. De vinpootsalamander is daarom niet in het plangebied aanwezig.

3.3.7 Vissen

In het plangebied zijn geen permanent watervoerende elementen aanwezig. De aanwezigheid van beschermde vissen in het plangebied is daarmee uitgesloten.

3.3.8 Insecten en andere ongewervelden

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt in de buurt van het plangebied de beschermde bosbeekjuffer voor. Deze juffer heeft zijn leefgebied in beschaduwde,

koele en zuurstofrijke beken. In het plangebied is van een dergelijk leefgebied geen sprake. Aanwezigheid van de bosbeekjuffer is dan ook uitgesloten.

3.4 Bescherming houtopstanden

Bij deze ruimtelijke ontwikkeling wordt geen houtopstand geveld waarop het beschermingsregime van de Wet natuurbescherming van toepassing is want de bomen en struiken die worden geveld zijn onderdeel van een eenheid bomen en struiken waarvan de oppervlakte niet groter is dan duizend vierkante meter. De bescherming van houtopstanden vormt dan ook geen beperking voor de beoogde ruimtelijke ontwikkeling.

4 Conclusie

Op de percelen tussen Tilburgseweg 13 en 15 in Hilvarenbeek bestaat het voornemen om een tweetal woningen te realiseren.

4.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Wet natuurbescherming en Natuurnetwerk Brabant dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op beschermde gebieden.

4.1.1 *Wet natuurbescherming*

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied betreft Kempenland-West en bevindt zich op ongeveer 2,4 kilometer afstand. Vanwege de kleine ruimtelijke ontwikkeling, de afstand, tussengelegen woningen en vanwege de reeds bestaande achtergrondverstoring uit de kern van Hilvarenbeek, zijn er geen negatieve effecten te verwachten van de beoogde ontwikkelingen op de instandhoudingsdoelstellingen van nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Nader onderzoek in de vorm van een voortoets Wet natuurbescherming wordt derhalve niet noodzakelijk geacht. De Wet natuurbescherming staat de uitvoerbaarheid van het plan hierin niet in de weg.

4.1.2 *Natuurnetwerk Brabant*

Het plangebied ligt niet in het NNB of in een Ecologische Verbindingszone. Deze gebieden liggen op respectievelijk 340 meter en 460 meter afstand. Vanwege de kleine ruimtelijke ontwikkeling, de afstand, tussengelegen woningen en vanwege de reeds bestaande achtergrondverstoring uit de kern van Hilvarenbeek, zijn er geen negatieve effecten te verwachten op het NNB en nabijgelegen EVZ. De ligging van het plangebied ten opzichte van het NNB en EVZ staat de uitvoerbaarheid van het plan niet in de weg.

4.2 Soortbescherming

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt een aantal strikt beschermde plant- en diersoorten in de buurt van het plangebied voor. De meeste van deze soorten zijn in de huidige situatie echter niet in het gebied te verwachten, omdat mede op basis van het veldbezoek is geconstateerd dat een geschikt leefgebied ontbreekt. Echter, van boombewonende vleermuizen kan op basis van het veldbezoek de aanwezigheid van een verblijfplaats niet op voorhand worden uitgesloten. De mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden zich in één van de lindebomen.

De lindebomen blijven in de toekomstige situatie behouden. Echter, mogelijk kan door de beoogde woningbouw wel de functie van een eventuele verblijfplaats verloren gaan. Dit kan het geval zijn bij een toename in kunstmatige verlichting rond de in- en uitvliegopening. Als er aan de oostkant van de toekomstige woningen geen buitenlampen worden geplaatst, of als het licht van deze buitenlampen niet op de lindebomen straalt, dan is er geen sprake van een mogelijke overtreding van de Flora- en

fanawet, betreffende verblijfplaatsen vleermuizen. In dat geval is het plan haalbaar in het licht van de Wet natuurbescherming. Wel dient te allen tijde rekening gehouden te worden met de zorgplicht en broedende vogels.

4.3 Bescherming houtopstanden

Bij deze ruimtelijke ontwikkeling wordt geen houtopstand geveld waarop de regels van de Wet natuurbescherming van toepassing zijn. De bescherming van houtopstanden vormt dan ook geen beperking voor de beoogde ruimtelijke ontwikkeling.

5 Advies

5.1 Zorgplicht

Iedereen neemt voldoende zorg in acht voor alle natuur en in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving. Dit houdt in elk geval in dat iedereen die weet dat hij schade aan natuur gaat veroorzaken door een bepaalde handeling, hij deze handeling daarom niet uitvoert, of maatregelen neemt om schade aan de natuur door de handeling zoveel mogelijk te voorkomen. Probeer bijvoorbeeld bij de ruimtelijke ingreep zoveel mogelijk bomen, struiken en overig groen te behouden. Werken buiten de winterperiode voorkomt dat dieren die in winterrust zijn verstoord of gedood worden.

5.2 Broedende vogels

Van alle van nature in Nederland in het wild levende vogels mag het nest tijdens het broeden (van start van nestbouw tot en met het uitvliegen van de jongen) niet worden beschadigd of vernield. De periode waarin de meeste vogelsoorten broeden, loopt globaal van half maart tot half augustus, maar ook broedgevallen buiten deze periode zijn gewoon beschermd.

Uit voorliggend onderzoek blijkt dat in en direct rond het plangebied vogels kunnen gaan broeden. Wij adviseren daarom om de geplande ruimtelijke ontwikkeling buiten de broedperiode te starten. Op deze manier worden geen in gebruik zijnde nesten beschadigd of vernield. Ook zullen vogels in en direct rond het plangebied geen nest bouwen, omdat te veel verstoring aanwezig is.

Indien de werkzaamheden echt in de broedperiode gestart moeten worden, is nader onderzoek naar broedende vogels noodzakelijk. Kort voor de start van de werkzaamheden dient dan door een ecooloog met kennis van vogels door middel van één veldbezoek onderzocht te worden of broedende vogels in en direct rond het plangebied aanwezig zijn. Als deze niet aanwezig zijn, kunnen de werkzaamheden starten. Als wel een broedende vogel aanwezig is, mogen de werkzaamheden niet starten. Er dient dan met een ecooloog met kennis van vogels naar een oplossing gezocht te worden.

5.3 Vervolgstappen

- Houd rekening met mogelijk aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen in de oude lindes.
- Houd rekening met broedende vogels.
- Houd rekening met de zorgplicht.

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

Lenders, A., Marijnissen, C., Felix, R. 1993. Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld, stichting RAVON, Nijmegen.

Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging. 2013. Vleermuisprotocol 2013.

SAB, 2016. Bestemmingsplan Laurentiusdijk, Welberg. Projectnummer 160108. SAB, Arnhem.

Van der Meijden, R. 2005. Heukels' Flora van Nederland, Wolters Noordhoff, Groningen/Houten.

Van Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Van Uchelen, E. 2006. Praktisch natuurbeheer: amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

www.brabant.nl

www.ndff.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl

www.stowa.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.telmee.nl

www.vogelbescherming.nl

www.zoogdiervereniging.nl